

+
M
PAX

11 april 2021
2e zondag van Pasen, B
Jo. 20,19-31

Veelgeliefden,

we kennen de uitdrukking “als Pasen en Pinksteren op één dag vallen” om aan te geven dat iets nooit zal gebeuren. Maar als we het evangelie van deze zondag bekijken, lijken Pasen en Pinksteren voor de evangelist Johannes wel op één dag, de avond van de Verrijzenis, te vallen! Jezus zond immers zijn Geest over de apostelen: *Hij blies over hen en zei: Ontvangt de Heilige Geest.* (20,22) Hoe kan dat? En bij nader inzien lijkt ook de Hemelvaart te ontbreken, terwijl de andere evangelisten daar uitdrukkelijk over spreken. Maria Magdalena kreeg te horen: *Houd Mij niet vast want Ik ben nog niet opgestegen naar mijn Vader.* Zo wordt de indruk gewekt dat ook de Hemelvaart voor Johannes *op die eerste dag van de week* heeft plaats gevonden.

Van Johannes weten we dat hij een ooggetuige was en daarom kan hij heel gedetailleerd de verschijningen van de Heer verhalen. Hij moet toch geweten hebben dat de Heer voor hun aller ogen is opgestegen ten hemel. Hij was toch zelf aanwezig bij de uitstorting van de Geest na vijftig dagen. Hij moet het geweten hebben en heeft er in zijn evangelie toch niet over geschreven. Of beter gezegd: niet direct. We zien dat hij ook allerlei andere belangrijke gebeurtenissen uit het leven van de Heer niet direct vermeld heeft. Zo de doop van de Heer in de Jordaan. Hij spreekt alleen indirect over het getuigenis van Johannes de Doper. Of de verheerlijking op de Tabor. De instelling van de Eucharistie. En nu hier met de Hemelvaart en Pinksteren. Het is duidelijk dat hij in zijn beschrijving van het leven van Jezus uit de vele gebeurtenissen er selectief enkele heeft uitgekozen. Want: *nog vele andere tekenen heeft Jezus gedaan.* (Jo. 20,30) *Er zij nog veel andere dingen die Jezus gedaan heeft. Maar als ze een voor een beschreven werden, dan zou naar mijn mening zelfs de hele wereld te klein zijn voor de boeken die men dan zou moeten schrijven.* (Jo. 21,25)

Anders dan bijvoorbeeld sint Lukas was Johannes overal bij aanwezig. Lukas moet dan ook op een andere wijze te werk gaan. Hij is geen ooggetuigen maar heeft het uit de tweede, derde, vierde hand. Hij verwijst naar de velen die *getracht hebben de gebeurtenissen te verhalen, ... aan de hand van gegevens welke ons werden overgeleverd.* Hij besloot - *na van meet af aan alles nauwkeurig te hebben onderzocht - een ordelijk verslag te schrijven, met de bedoeling te laten zien, hoe betrouwbaar de leer is.* In zijn verrijzenisverhalen probeert hij duidelijk te bewijzen dat Jezus werkelijk lichamelijk verrezen is.

Bij Lukas zullen we allereerst de historische feiten op een rijtje zien. Johannes heeft een andere opzet. Hij ontkent de feiten niet. Maar in plaats van de fysieke, lichamelijk verrijzenis van de Heer te willen benadrukken, probeert hij zijn lezers de diepere geestelijke realiteit die in die feitelijk verschijning naar voren komt, aan ons duidelijk te maken. Waar sint Lukas vooral de geschiedenis van toen beschrijft, probeert Johannes ons te wijzen op de realiteit van nu die opgesloten zit in de gebeurtenissen van toen.

Johannes wil de gebeurtenissen van de Hemelvaart en Pinksteren niet vermelden om zo te voorkomen dat we bij de uiterlijke kant blijven staan.

Als Jezus fysiek ten hemel opstijgt en zit aan de rechterhand van de Vader, hoe kan Hij dan nu nog steeds in zijn Kerk aanwezig en werkzaam zijn? Als de Geest pas op Pinksteren eenmalig aan de apostelen is meegedeeld en zo de Kerk ontstaan is, hoe kan de Geest dan nu nog steeds in de Kerk aanwezig zijn en werkzaam? Liever zwijgt Johannes over wat geschiedenis is, voorbij is, om te verwijzen naar wat nu de werkelijkheid in de Kerk is. Om te voorkomen dat we bij de Hemelvaart een abrupt einde zien aan de aanwezigheid van de verrezen Heer en dat wij bij Pinksteren denken aan een bruusk begin van de Geest in de Kerk, legt Johannes de volle nadruk op de diepere realiteit achter de concrete gebeurtenissen. Zo heeft Jezus zijn leerlingen voorbereid op die diepere en blijvende aanwezigheid in de Kerk.

In het evangelie van Johannes komt steeds opnieuw naar voren dat in alles wat er met de mens Jezus gebeurd is, de godheid van de Zoon doorschijnt en dit alles steeds in de Kerk aanwezig blijft. Vooral in zijn eerste brief, maar ook in de Kruisscène verwijst hij naar de sacramenten: het water en het bloed zijn verwijzingen naar de sacramenten van het doopsel en de Eucharistie. De Heer is ook aanwezig waar twee of drie in zijn Naam bijeen zijn. Maar er is meer.

Voor Johannes is de Heer reeds vanaf die eerste dag van de week in zijn heerlijkheid binnengegaan en opgestegen naar de Vader. Dat betekent dat Hij fysiek niet meer op de gewone wijze zichtbaar is. Zijn verheerlijkt en verrezen lichaam is immers vergeestelijkt. Het is niet zo dat de leerlingen de verrezen Heer kunnen zien door hun ogen te openen. Hij is immers niet aan alle mensen verschenen. Het is Jezus die vanuit de heerlijkheid zich laat zien aan de leerlingen, en wel op de manier die Hij wil: als een tuinman, als een vreemdeling, als een medereiziger of herkenbaar met zijn kruiswonden. De verschijningen zijn een voorbode en een voorbereiding op zijn blijvende aanwezigheid in zijn Kerk. In geloof en liefde blijft Hij altijd in ons hart aanwezig. Misschien ligt daar ook de reden waarom we niets horen over een verschijning aan zijn moeder Maria. Zij had deze uiterlijke vorm van aanwezigheid niet nodig omdat zij reeds in de mystieke vereniging met haar Zoon leefde, de diepere werkelijkheid waardoor zij Hem in geloof en liefde aanwezig wist. Men zou het een mystieke aanwezigheid kunnen noemen, maar dan moeten we wel beseffen dat deze mystiek voor iedere gelovige is weggelegd. Jezus leeft na het doopsel in elk van ons, of we dit nu beseffen of niet; of we dit nu ervaren of niet; of we dit nu beleven of niet. Onze geloofswerkelijkheid gaat veel dieper dan ons menselijk waarnemingsvermogen. Daarom zal het de Heer zelf moeten zijn die zich in ons kenbaar maakt.

Het lijkt een gewaagde uitspraak: dat de verrezen Heer zijn heerlijkheid nog steeds manifesteert in de gebroken en gewonde Kerk van onze tijd. Jezus bad vlak voor zijn heengaan om zijn verheerlijking: *Gij, Vader, verheerlijk Mij thans* (Jo. 17,5). Voor zijn leerlingen bad Hij: *Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt.* (17,15) En: *Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij geschonken hebt.* (17,22) Die heerlijkheid is de heerlijkheid van de kruisdood, want daarin is Jezus tot in de grootste menselijke diepte afgedaald om de wil van de Vader te vervullen. Ook onze heerlijkheid ligt in onze broosheid, zwakheid,

onmacht, lijden.

In geloof en liefde is de Heer altijd aanwezig en kunnen wij ook nu nog in de gebroken wereld zijn heerlijkheid ontdekken. Maria leefde reeds in deze diepere werkelijkheid; Maria Magdalena herkende Hem bij het noemen van haar naam; Thomas riep uit: "Mijn Heer en mijn God"; Johannes zag en geloofde: "Het is de Heer"; Petrus sprong in het meer en sprak: "U weet Heer, dat ik U bemin". In geloof en liefde kunnen ook wij door de onmacht, broosheid, zwakheid en lijden van het Kruis in ons dagelijks leven de heerlijkheid van de verrezen Heer ontdekken. *Ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding van de wereld.* (Mt. 28,20)